Bijlagerapportage t.b.v. gebiedsgerichte aanpak Leefbaarheid en Veiligheid Heerlen-Noord

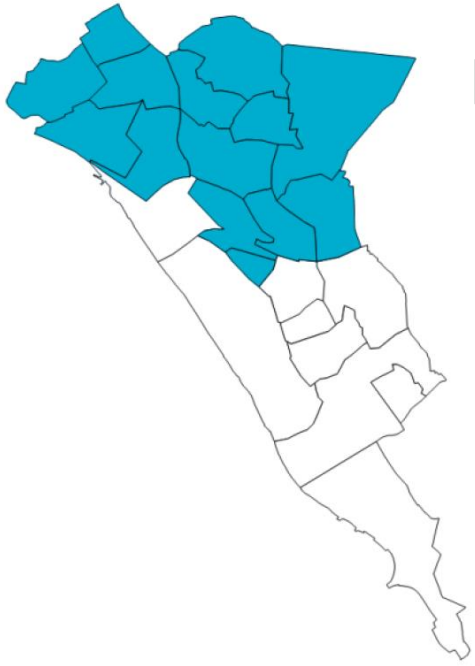

CONCEPT

Rotterdam, 1 februari 2021

Gebiedsgericht

Heerlen-Noord is een van de zestien stedelijke vernieuwingsgebieden waarvan het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties samen met de gemeenten heeft geconstateerd dat de leefbaarheid en veiligheid het sterkst onder druk staan.[1] Binnen deze gebieden gaat het om een uiteenlopende combinatie en cumulatie van opgaven op het gebied van gezondheid, participatie, veiligheid, onderwijs, werk wonen en leefbaarheid. De gebieden werken aan een integrale meerjarige maatwerkaanpak van de opgaven, geïnspireerd op de NPRZ-aanpak van Rotterdam-Zuid[2].

Deze rapportage bevat een integrale analyse van de opgaven in Heerlen-Noord voor de noodzakelijke extra inspanning van een gebiedsgerichte aanpak leefbaarheid en veiligheid.

In een eerste stap is een probleemanalyse uitgevoerd. Het doel is geweest om te bepalen wat de belangrijkste problemen zijn. Het resultaat hiervan is vormgegeven in probleembomen. Deze probleembomen zijn omgevormd tot een doelenboom met de beoogde doelen voor een integrale gebiedsgerichte aanpak. De doelen vormen de basis voor het interventieprogramma.

De volgende hoofdstukken gaan hier op in:

- Problemen
- Beoogde doelen
- Interventieprogramma
- Maatschappelijke Impact

CONCEPT

1 Kamerbrief voortgang programma Leefbaarheid en Veiligheid, 31 maart 2020

2 Nationaal Programma Rotterdam Zuid: https://www.nprz.nl/

Problemen

De belangrijkste aan te pakken problemen in Heerlen-Noord zijn samen te vatten in 3 thema's:

- **Gezond, Sociaal & Veilig**
- **Onderwijs & Werk**
- **Wonen & Ruimte**

Totstandkoming probleemanalyses

De drie probleemanalyses zijn tot stand gekomen op basis van relevante beleidsdocumenten, aangeleverd door de gemeente Heerlen.[3] Om de probleembomen aan te scherpen, van meer duiding te voorzien en om meer prioritering aan te brengen, is een drietal themasessies met stakeholders gehouden waarin de concept probleembomen met verschillende belanghebbenden zijn bediscussieerd. Daarnaast is gebruik gemaakt van data om beter in beeld te krijgen welke problemen het meest van belang zijn. Deze data zijn verzameld door de gemeente.[4] Het resultaat is tot slot in overleg met intern betrokken professionals van de gemeente aangescherpt.

Leeswijzer

Voor ieder van de drie thema's is een probleemanalyse uitgevoerd, deze zijn vormgegeven in probleembomen. Bovenin deze bomen staan de problemen vermeld, met daaronder de onderliggende oorzaken zoveel mogelijk in detail uitgewerkt. Om de analyses overzichtelijker te maken, is per probleemboom een onderscheid gemaakt in sub domeinen, die uiteraard verschillen per probleemboom. Een aantal problemen en onderliggende oorzaken kunnen gekoppeld worden uit data uit de datasheet. Deze zijn voorzien van een gekleurde rand. Hoewel drie probleemanalyses apart van elkaar zijn uitgewerkt, zijn wij ons bewust van de overlap en samenhang die uiteraard bestaat tussen de verschillende analyses. Plaatsen waar een onderliggende oorzaak uit een ander schema kan worden gehaald zijn aangeduid met een andere kleur rand (rood voor Gezond, Sociaal & Veilig, groen voor Onderwijs & Werk en blauw voor Wonen & Ruimte). Tenslotte is bij een aantal problemen en oorzaken een bepaalde nuance aangebracht. Deze zijn voorzien van een stippellijn. Vanwege de omvang zijn de gedetailleerde probleembomen in een aparte bijlage opgenomen.

Naast de gedetailleerde versie is er per probleemanalyse ook een overkoepelende versie uitgewerkt. Hierin zijn de belangrijkste problemen en onderliggende oorzaken die prioriteit behoeven opgenomen. Wegtrekkende jonge gezinnen is apart als overkoepelend gevolg van de gezamenlijke problemen uit de drie thema's opgenomen.

CONCEPT

[3] Zie de bijlagen voor de lijst met bronnen

[4] De lijst met data zijn in een aparte bijlage beschikbaar

Legenda
HN = Heerlen-Noord
HZ = Heerlen-Zuid
H = Heerlen totaal
Li = Limburg
** (Nog) geen goede cijfers beschikbaar*
Icoon = Verbinding met andere (sub)thema's

Gezond, sociaal & Veilig

Gezondheid

- Lage ervaren fysieke en mentale gezondheid — HN: 60% HZ: 68%
  - Indicator: Aandeel dat eigen gezondheid als goed/zeer goed ervaart
- Beperkte zelfredzaamheid — HN: 84% HZ: 89%
  - Indicator: Voldoende regie over eigen leven
- Lage gezondheid jeugd (0 tot 2 jaar & 2 tot 4 jaar) — *H: 83% Li: 86%*
  - Indicator: Aandeel levend geborenen met een te laag geboortegewicht

Participatie

- Lage sociale cohesie — HN: 5,2 HZ: 6,0
  - Indicator: Sociale cohesie schaalscore
- Onveilig gevoel in de eigen buurt — HN: 56% HZ: 35%
  - Indicator: Aandeel dat zich weleens/vaak onveilig voelt in de eigen buurt
- Lage participatie in de maatschappij — HN: 3,3 HZ: 3,4
  - Indicator: Maatschappelijke participatie volwassenen
- Weinig vertrouwen in (overheids)instanties — *
  - Indicator: **Nader onderzoek gewenst*

Veiligheid

- Onveilig gevoel in de eigen buurt — HN: 56% HZ: 45%
  - Indicator: Mensen voelen zicht soms/vaak onveilig in de eigen buurt
- Veel sociale overlast — HN: 300 HZ: 207
  - Indicator: Aantal meldingen politie sociale overlast per 10.000 inwoners
- Veel drugscriminaliteit — HN: 25,0 HZ: 18,1
  - Indicator: Aantal meldingen politie drugsbezit, -handel en verv. per 10.000 inwoners
- Veel ondermijnende activiteiten — *
  - Indicator: **Nader onderzoek gewenst*

Onderwijs & Werk

Onderwijs

- Hoog aandeel zonder passende startkwalificatie — *HN: - HZ: -*
  - Indicator: Aandeel potentiele beroeps-bevolking met startkwalificatie
- Weinig aandacht voor/begeleiding talentontwikkeling — *
  - Indicator: **Nader onderzoek gewenst*
- Laag opleidingsniveau jeugd — HN: 28% HZ: 72%
  - Indicator: Aandeel geslaagden van de opleiding HAVO of VWO

Onderwijs & Werk

- Veel mensen niet passend opgeleid — *
  - Indicator: **Nader onderzoek gewenst*
- Beperkte zelfredzaamheid — HN: 84% HZ: 89%
  - Indicator: Voldoende regie over eigen leven
- Gebrek aan een divers positief netwerk — *
  - Indicator: **Nader onderzoek gewenst*

Mismatch op de arbeidsmarkt

- Onvoldoende mensen met een betaalde baan — HN: 51% HZ: 55%
  - Indicator: Aandeel mensen (15 tot 75 jaar) met als voornaamste inkomensbron inkomen uit arbeid of eigen onderneming
- Werkervaring ontbreekt of sluit minder goed aan op arbeidsvraag — *HN: - HZ: -*
  - Indicator: Aantal mensen niet binnen een jaar aan het werk
- Gebrek aan aanpassings-vermogen en flexibiliteit werkzoekenden — *
  - Indicator: **Nader onderzoek gewenst*
- Werkgevers en werk-zoekenden onvoldoende actief betrokken bij arbeidsmarkt — *
  - Indicator: **Nader onderzoek gewenst*

Wonen & Ruimte

Fysieke Staat Woningen

- Onvoldoende geschikte en passende woningen — *
  - Indicator: **Zie onderstaande indicatoren*
- Weinig investeringen in fysieke duurzame kwaliteit van woningen — HN: 21% HZ: 27%
  - Indicator: Aandeel energielabel A t/m B op woningmarkt
- Onvoldoende zorg- en levensloopgeschikte woningen — *
  - Indicator: **Nader onderzoek loopt*

Intrastructuur & Openbare Ruimte

- Verloedering — *HN: 43% HZ: 32%*
  - Indicator: Verloedering vanuit beleving van de inwoners
- De stedenbouwkundige opzet draagt onvoldoende bij aan maatschappij en duurzaamheid — HN: 5,5 HZ: 6,0
  - Indicator: Rapportcijfer over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving
- Sociale spanningen — HN: 5,2 HZ: 6,0
  - Indicator: Sociale cohesie schaalscore
- Weinig investeringen in de duurzame kwaliteit van woningen — HN: 21% HZ: 27%
  - Indicator: Aandeel energielabel A t/m B op woningmarkt

Vertrek uit de buurt & krimp

- Wegtrekkende jonge gezinnen — HN: -15% HZ: 0%
  - Indicator: Ontwikkeling aantal jonge gezinnen in 2010-2020

CONCEPT

Doelen

Een gebiedsgerichte aanpak Leefbaarheid en Veiligheid dient er aan bij te dragen dat de kansen voor inwoners van Heerlen-Noord gelijk zijn aan de kansen voor de inwoners van Heerlen-Zuid (zoals die op de dag van vandaag zijn). In de volgende doelenboom zijn de doelen per thema weergegeven.

De aanpak richt zich op:

- Gezonder zijn
- Meer meedoen met anderen
- Veiliger voelen

- Beter opgeleid
- Minder armoede
- Meer mensen aan het werk

- Duurzamer, levensloopbestendig en toegankelijk wonen
- Aantrekkelijkere woon- en leef omgeving

CONCEPT

Legenda
HN = Heerlen-Noord
HZ = Heerlen-Zuid
H = Heerlen totaal
Li = Limburg
* (Nog) geen goede cijfers beschikbaar
Icoon = Verbinding met andere (sub)thema's

Gezond, sociaal & Veilig

Gezondheid

Meer mensen ervaren een goede fysieke en mentale gezondheid	HN: 60% HZ: 68%	Indicator: Aandeel dat eigen gezondheid als goed/ zeer goed ervaart
Meer mensen hebben regie over hun eigen leven	HN: 84% HZ: 89%	Indicator: Voldoende regie over eigen leven
Betere gezondheid jeugd (0 tot 2 jaar & 2 tot 4 jaar)	*H: 83% Li: 86%*	Indicator: Aandeel levend geborenen met een te laag geboortegewicht

Participatie

Meer meedoen met anderen	HN: 5,2 HZ: 6,0	Indicator: Sociale cohesie schaalscore
Meer mensen voelen zich veilig in de eigen buurt	HN: 56% HZ: 35%	Indicator: Aandeel dat zich weleens/vaak onveilig voelt in de eigen buurt
Meer participatie in de maatschappij	HN: 3,3 HZ: 3,4	Indicator: Maatschappelijke participatie volwassenen
Meer mensen hebben vertrouwen in (overheids)instanties	*	Indicator: *Nader onderzoek gewenst*

Veiligheid

Meer mensen voelen zich veilig in de eigen buurt	HN: 56% HZ: 45%	Indicator: Mensen voelen zicht soms/vaak onveilig in de eigen buurt
Minder sociale overlast	HN: 300 HZ: 207	Indicator: Aantal meldingen politie sociale overlast per 10.000 inwoners
Minder drugscriminaliteit	HN: 25,0 HZ: 18,1	Indicator: Aantal meldingen politie drugsbezit, -handel en verv. per 10.000 inwoners
Minder ondermijnende activiteiten	*	Indicator: *Nader onderzoek gewenst*

Onderwijs & Werk

Onderwijs

Hogere startkwalificatie	HN: - HZ: -	Indicator: Aandeel potentiele beroeps-bevolking met startkwalificatie
Meer aandacht voor/begeleiding talentontwikkeling	*	Indicator: *Nader onderzoek gewenst*
Hoger opleidingsniveau jeugd	HN: 28% HZ: 72%	Indicator: Aandeel geslaagden van de opleiding HAVO of VWO

Mismatch op de arbeidsmarkt

Meer mensen passend opgeleid	*	Indicator: *Nader onderzoek gewenst*
Meer mensen aan het werk	HN: 51% HZ: 55%	Indicator: Aandeel mensen (15 tot 75 jaar) met als voornaamste inkomensbron inkomen uit arbeid of eigen onderneming
Meer mensen hebben regie over hun eigen leven	HN: 84% HZ: 89%	Indicator: Voldoende regie over eigen leven
Meer beschikking over een divers positief netwerk	*	Indicator: *Nader onderzoek gewenst*
Meer mensen hebben een passende werkervaring	HN: - HZ: -	Indicator: Aantal mensen niet binnen een jaar aan het werk
Meer aanpassings-vermogen en flexibiliteit werkzoekenden	*	Indicator: *Nader onderzoek gewenst*
Meer werkgevers en werk-zoekenden actief betrokken bij arbeidsmarkt	*	Indicator: *Nader onderzoek gewenst*

Wonen & Ruimte

Fysieke Staat Woningen

Meer geschikte en passende woningen	*	Indicator: *Zie onderstaande indicatoren*
Meer investeringen in fysieke duurzame kwaliteit van woningen	HN: 21% HZ: 27%	Indicator: Aandeel energielabel A t/m B op woningmarkt
Meer zorg- en levensloopgeschikte woningen	*	Indicator: *Nader onderzoek loopt*

Intrastructuur & Openbare Ruimte

Aantrekkelijke woon- en leefomgeving	HN: 43% HZ: 32%	Indicator: Verloedering vanuit beleving van de inwoners
De stedenbouwkundige opzet dient maatschappelijke en duurzaamheidsdoelen beter	HN: 5,5 HZ: 6,0	Indicator: Rapportcijfer over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving
Minder sociale spanningen	HN: 5,2 HZ: 6,0	Indicator: Sociale cohesie schaalscore
Meer investeringen in de duurzame kwaliteit van woningen	HN: 21% HZ: 27%	Indicator: Aandeel energielabel A t/m B op woningmarkt

Vertrek uit de buurt & krimp

Meer jonge gezinnen	HN: -15% HZ: 0%	Indicator: Ontwikkeling aantal jonge gezinnen in 2010-2020

CONCEPT

Interventies

Om de doelen voor Heerlen-Noord te bereiken is een eerste programma met interventietypen uitgewerkt. Hierna zijn per thema de interventietypen en ambitie overzichtelijk weergegeven. Daarnaast is in kaart gebracht aan welke doelen de interventietypen bijdragen.

CONCEPT

Gezond, Sociaal & Veilig

Thema	Interventie	Ambitie 2021-2025 (additioneel op regulier)
Gezond, Sociaal & Veilig	**Totaal**	**38%**
Gezonder zijn	Preventie via Kansrijk van start (-9 maanden tot 2 jaar) en Kansrijk verder (vanaf 2 jaar)	* Intensiveren lopend preventieprogramma voor jeugd (-9 maanden tot 2 jr) en extra preventie voor jeugd (vanaf 2 jr) Tot 2 jaar: Instroom 90 nieuwe kinderen met te laag geboortegewicht; is 540 kinderen over 6 jaar. Daarnaast extra inzet of begeleiding, netwerk e.d. voor ouders. Vanaf 2 jaar: Vervolg van kinderen 'Kansrijke start' (voor effect niet dubbel tellen) + nieuwe instroom vanaf 2 jaar = 10% (inschatting) instroom extra vanaf 2 jaar. Is 9 kinderen per jaar extra, en 54 per 6 jaar.
	Gezondheidsbevordering (o.a. leefstijlcoaches of aanpak gezonde wijk)	* Extra gezondheidspreventie in alle buurten voor alle volwassenen (20+)
Meer meedoen met anderen	Burgers maken Heerlen-Noord (burgerinitiatieven, maatschappelijke participatietrajecten en burgerparticipatie)	* 150 initatieven door en voor burgers (methodiek Gebrookerbos) * 600 bijstandsgerechtigden (C-D-E) draaien mee in maatsch.participatietrajecten * burgerparticipatie inzetten bij alle woonprojecten
Veiliger voelen	Buurtbemiddeling	* in alle buurten inzet op preventieve aanpak en aanpak bij problemen en escalaties burenproblemen
	Sociale Veiligheidsaanpak (Hartslag 2.0)	* Sociaal Veilig inzet bij 1) alle woon- en buurtaanpak en 2) bij 20 overlastgevende kamerwoningen p jr en 3) bij 365 particuliere woningen p jr * Reductie 10-20% incidenten
	Repressieve aanpak	* Repressie daar waar nodig en ondersteunend is bij woon- en buurtaanpak * Reductie 10-20% incidenten

CONCEPT

Onderwijs & Werk

Thema	Interventie	Ambitie 2021-2025 (additioneel op regulier)
Onderwijs & Werk	**Totaal 21%**	
Beter opgeleid Minder armoede Meer mensen aan het werk	Voorkomen van voortijdige schooluitval (incl. loopbaanorientatie).	* intensivering en extra/nieuwe aanpak VSV *Jaarlijks 50 leerlingen, sneller terug geleid of doorgeleid naar passend onderwijs
	Kwaliteit onderwijs PO en VO verhogen (schoolaanbod Hrl-Nrd, inclusiever onderwijs, extra jeugdhulp op school, en maatschappelijke stages)	* extra aanbod ikv kwaliteitsverbetering
	Verlengde schooldag inclusief gezonde lunch	* op alle basisscholen doet 40% mee met verlengde schooldag en alle kinderen doen mee met gezonde lunch
	Passend opleiden voor werk (o.a. loopbaanorientatie, bedrijfsbezoeken, trainee-programma's bij (lokale) werkgevers)	* 750 deelnemers hebben een werk-georiënteerd opleidingstraject gevolgd
	Werkzoekenden-werklozen naar leerwerkplekken en werk begeleiden	* 300 extra personen hebben een leerwerkplek of baan gekregen * 75 extra nieuwe leerwerkplekken/banen voor het schoonhouden van de 14 buurten (groenonderhoud, zwerfvuil verwijderen, extra afval etc) * 5 extra werkplekken communicatie
	Vakschool in Heerlen Noord	* er is een vakschool in Hrl-Nrd met een breed, laagdrempelig en flexibel opleidingsaanbod voor alle inwoners van Heerlen-Noord en met name voor de jongeren; uitgangspunt vestiging in bestaand gebouw

CONCEPT

Wonen & Ruimte

Thema	Interventie	Ambitie 2021-2025 (additioneel op regulier)
Wonen & Ruimte	**Totaal 37%**	
Duurzamer, levensloopbestendig en toegankelijk wonen Aantrekkelijkere woon- en leef omgeving	Aanpak problematische particuliere woningvoorraad (o.a. tegengaan woonoverlast, extra inzet sociaal veilig, kwaliteitsverbetering)	* 365 particuliere woningen (transformatie, inponden sloop) * 135 overlastgevende kamerwoningen
	Aanpak kwaliteit sociale woningen (versnelling verduurzamen label D, E, F, G)	* 664 woningen verduurzamen
	Aanpak kwaliteit sociale woningen (toegankelijkheid en levensloopbestendig)	* 664 woningen toegankelijk
	Flexibele huisvesting aandachtsgroepen (denk aan doorstroomwoningen e.d.)	* 100 passende flexibele woonoplossingen
	Aanpak woon- en leefomgeving (o.b.v. 20% van de investeringen in woonopgave)	* Bij alle woonprojecten investering in veilige, leefbare en klimaatbestendige openbare ruimte
	Transformatie Tuindorp naar kleinschalig bedrijventerrein	* Passende bestemming geven aan het gebied
	Buurtvoorzieningen actualiseren en vernieuwen	* Stimuleren retail (MVO) en maatschappelijke voorzieningen (zorg en ontmoeten) in de buurten
	Sloop incourante corporatiewoningen en inrichting publieke ruimte i.k.v. leefbaarheid en veiligheid	* 30 woningen gesloopt en publieke ruimte ingericht
	Onvoorzien (prijsstijging, asbest, bodemsanering,...)	
	Extra capaciteit tbv opgave wonen en ruimte (6 fte)	

Doelen

Gezond, Sociaal & Veilig

			Gezondheid			Participatie				Veiligheid				
Interventie	***Partners***	***Samenhang met***	Meer mensen ervaren een goede fysieke en mentale gezondheid	Meer mensen hebben regie over hun eigen leven	Betere gezondheid jeugd (0 tot 2 jaar & 2 tot 4 jaar)	Meer meedoen met anderen	Meer mensen voelen zich veilig in de buurt	Meer participatie in de maatschappij	Meer vertrouwenm in (overheids)instanties	Meer mensen voelen zich veilig in de buurt	Minder sociale overlast	Minder drugscriminaliteit	Minder ondermijnende activiteiten
Preventie via Kansrijk van start (-9 maanden tot 2 jaar) en Kansrijk verder (vanaf 2 jaar)	*Ziekenhuizen, zorgverzekeraar, overheid (gemeente en provincie), verloskundigen, jeugdgezondheidszorg, bibliotheek, welzijnsorganisatie, GGZ, GGD, jeugdzorgorganisaties, onderwijs*	*Onderwijs & Werk*	x	x	x	x		x					
Gezondheidsbevordering (o.a. leefstijcoaches of aanpak gezonde wijk)	*CZ, buurtteams, zorgpartners, wmo, welzijnsorganisatie, GGD*	*Onderwijs & Werk*	x	x	x			x					
Burgers maken Heerlen-Noord (burgerinitiatieven, maatschappelijke participatietrajecten en burgerparticipatie)	*Inwoners, buurtinitiatieven, verenigingen, scholen, buurtplatforms, ontmoetplekken in de wijk, ondernemingsverenigingen*	*Wonen & Ruimte*		x		x	x	x	x	x		x	x
Buurtbemiddeling	*Inwoners, corporaties*	*Wonen & Ruimte*				x	x		x	x	x		
Sociale Veiligheidsaanpak (Hartslag 2.0)	*Politie, Handhaving, Veiligheidshuis, RIEC, OM*	*Wonen & Ruimte*				x	x		x	x	x	x	x
Respressieve aanpak	*Politie, Handhaving, corporaties, OM, RIEC*	*Wonen & Ruimte*				x	x		x	x	x		

CONCEPT

Onderwijs & Werk

			Onderwijs				Werk			Mismatch op de arbeidsmarkt			
Interventie	***Partners***	***Samenhang met***	Hogere startkwalificatie	Meer aandacht voor /begeleiding naar onderwijs en werk	Hoger opleidingsniveau jeugd	Meer beschikking over een divers (positief) netwerk	Meer mensen aan het werk	Meer mensen hebben regie over hun eigen leven	Meer beschikking over een divers positief netwerk	Meer mensen aan het werk	Meer mensen hebben een passende werkervaring	Meer aanpassingsvermogen en flexibiliteit werkzoekenden	Meer werkgevers en werkzoekenden actief betrokken bij arbeidsmarkt
Voorkomen van voortijdige schooluitval (incl. loopbaanorientatie)	*Onderwijsinstellingen, Bureau VSV Parkstad Limburg, …*	*Gezond, Sociaal & Veilig*	x	x	x								
Kwaliteit onderwijs PO en VO verhogen (schooolaanbod, inclusiever onderwijs, extra jeugdhulp op school en maatschappelijke stages)	*Onderwijsinstellingen*	-	x	x	x	x							
Verlengde schooldag 1 (sport, cultuur, etc.)	*Onderwijsinstellingen*	*Gezond, Sociaal & Veilig*	x	x	x	x							
Verlengde schooldag 2 (gezonde lunch)	*Onderwijsinstellingen*	*Gezond, Sociaal & Veilig*		x	x								
Passend opleiden voor werk (o.a. loopbaanorientatie, bedrijfsbezoeken, traineeprogramma's bij (lokale) werkgevers)	*Onderwijsinstellingen, bedrijven Heerlen, opleiders, WSP en WvH*	-	x	x		x	x	x	x	x	x	x	
Werkzoekenden-werklozen naar leerwerkplekken en werk begeleiden	*UWV, opleiders, WSP en WvH*	*Gezond, Sociaal & Veilig*		x		x	x		x	x	x		x
Vakschool (naar voorbeeld van T2 campus) in Heerlen-Noord	*Onderwijsinstellingen, bedrijven Heerlen, opleiders, WSP en WvH*	-	x	x			x			x	x		x

CONCEPT

Wonen & Ruimte

			Fysieke staat woningen			Infrastructuur & Openbare Ruimte			
Interventie	***Partners***	***Samenhang met***	Meer geschikte en passende woningen	Meer investeringen in fysieke en duurzame kwaliteit van woningen	Meer zorg- en levensloopgeschikte woningen	Aantrekkelijkere woon- en leefomgeving	De stedenbouwkundige opzet dient maatschappelijke toegankelijkheid en duurzaamheids doelen beter	Minder sociale spanningen	Meer investeringen in fysieke en duurzame kwaliteit van woningen
Aanpak problematische particuliere woningvoorraad	*Handhaving, corporaties, buurtbewoners, -ondernemers, -organisaties*	*Gezond, Sociaal & Veilig*	x	x		x		x	x
Aanpak kwaliteit sociale woningen (toegenkelijkheid en levensloopbestendig)	*Corporaties, inwoners*	-	x		x				
Flexibele huisvesting aandachtsgroepen	*Corporaties, inwoners, welzijnsorganisaties*	*Gezond, Sociaal & Veilig*	x		x				
Aanpak woon- en leefomgeving	*Corporaties, ondernemers, pandeigenaren, inwoners, huurders- en buurtorganisaties (op projectbasis)*	-				x	x	x	
Transformatie Tuindorp naar kleinschalig bedrijventerrein	*Pandeigenaren, ondernemers*	*Onderwijs & Werk*							
Buurtvoorzieningen actualiseren en vernieuwen	*Ondernemers, maatschappelijke instellingen, inwoners*	*Onderwijs & Werk*				x			
Sloop incourante corporatiewoningen in inrichting publieke ruimte i.h.k.v. leefbaarheid en veiligheid	*Corporaties, inwoners, huurders- en buurtorganisaties (op projectbasis)*	*Gezond, Sociaal & Veilig*				x	x	x	

CONCEPT

Impact

De integrale gebiedsgerichte aanpak kost niet alleen geld. Het levert ook veel op. Veel van de uitgaven dienen maatschappelijke doelen en leiden (voor een groot deel) niet direct tot financiële winsten 'in de portemonnee'.

Gezonder zijn, Meer meedoen met anderen, Veiliger voelen

- Als gevolg van een toename in zelfredzaamheid, gezondheid en participatie zijn mensen *gezonder en gelukkiger*. Hier dragen met name de interventies Kansrijk van start en Kansrijk verder, Gezondheidsbevordering en Verlengde schooldag-gezonde lunch aan bij.
- Als gevolg van een toename in participatie ontstaat een meer *inclusieve samenleving*. Hier dragen met name de interventies Burgers maken Heerlen-Noord, passend opleiden naar werk en Werkzoekenden-werklozen naar leerwerkplekken en werk begeleiden aan bij.
- Als gevolg van een toename in toezicht en handhaving en een beter perspectief voor bewoners is er *minder criminaliteit*. Hier dragen met name de interventies Sociale Veiligheidsaanpak en Repressieve aanpak aan bij.

Beter opgeleid, Minder armoede, Meer mensen aan het werk

- Als gevolg van hogere opleiding en minder voortijdig schoolverlaten beschikken mensen over *meer en betere banen*. Hier dragen met name de interventies Passend opleiden voor werk (190) en Werkzoekenden naar leerwerkplekken en werk begeleiden (250) aan bij.

Duurzamer, levensloopbestendig en toegankelijk wonen, Aantrekkelijkere woon- en leef omgeving

- Als gevolg van een aantrekkelijkere woon- en leefomgeving, betere voorzieningen in de wijk, kwalitatief betere woningen en meer passende woningen kunnen mensen *plezieriger wonen* in Heerlen-Noord. Hier dragen met name de interventies Aanpak problematische particuliere woningvoorraad, Aanpak kwaliteit sociale woningen, Aanpak woon- en leefomgeving, Transformatie Tuindorp naar kleinschalig bedrijventerrein en Sloop incourante corporatiewoningen aan bij.
- Als gevolg van duurzamere woningen met minder energieverbruik draagt Heerlen-Noord bij aan een *beter klimaat*. Hier draagt met name de interventie Aanpak kwaliteit sociale woningen aan bij.

CONCEPT

Bijlagen

Lijst met voor de probleemanalyse gebruikte bronnen:

- Actieplan Hartslag 2.0 – integrale aanpak woonoverlast 2019
- Beeld- en Kwaliteitsplan Vrieheide 2015
- Begroting gemeente Heerlen 2019
- Begroting gemeente Heerlen 2020
- Coalitieakkoord Heerlen 2018
- Lokaal Educatieve Agenda 2-12 jarigen Heerlen 2016-2020
- Energie voor Vrieheide buurtbusiness, 2013
- Evaluatie Sociaal Veilig Vrieheide December 2019
- Factsheet Kansrijk van Start, 2016 Heerlen
- Factsheet Kansrijk van Start, 2016 Stadsdelen
- Factsheet Leefbaarheid Heerlen Noord 2020
- Factsheet Wonen Heerlen Noord 2020
- Format t.b.v. uitvoering Programmatische inzet SES
- Gezonde basisschool voor de toekomst (GBT) – plan regiodeal 2020-2023
- Gebrookerbos methodiek 2020
- Herstructurering Mijn MSP 2007-2017
- Herstructureringsvisie Parkstad Limburg 2017-2020/2030 (Parkstad Limburg – Etil)
- Indicatoren kwetsbare wijken Heerlen maart 2020 (Urban Data Center)
- Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs Heerlen 2017-2027
- Integraal Maatschappelijk Accommodatiebeleid 2017-2024
- Integrale Veiligheidsanalyse Heerlen 2015
- Kansrijk van Start Actieprogramma 2018-2020
- Lokale Inclusie Agenda: Iedereen voor Elkaar!, 2020
- Onderwijsachterstanden beleid Parkstad 2019-2023
- Ontwikkelingsagenda Integraal Ouderenbeleid Gemeente Heerlen 2020-2023
- Òs Gebrook: Uitvoeringsprogramma Hoensbroek Integraal Maatschappelijk Accommodatiebeleid Heerlen 2010-2021
- Politie Heerlen-Noord meldingen 2016-2019
- Prestatieafspraken Heerlen 2020-2024 jaarschijf 2020
- Regio-agenda Onderwijs-Jeugd Zuid-Limburg 2020
- Regiodeal Parkstad Limburg
- Regionaal Programma Voortijdig Schoolverlaten en Begeleiding Kwetsbare Jongeren 2020-2024
- Regionale woningmarkt programmering Parkstad Limburg 2019
- Regionale woonvisie Parkstad Limburg: onderdeel gemeente Heerlen, juni 2017
- ROA Profielschets bijstandontvangers Heerlen, december 2020
- Sociaal Veilig Heerlen: De methode voor herstructureren in Heerlen, juli 2016
- Stadsdeelvisie Hoensbroek 2025
- Strategische masterplan Hoensbroek tot 2025, maart 2012
- Stadsvisie Heerlen 2026
- Toelichting bij de prioritaire thema's op gebied van Leefbaarheid & Veiligheid ikv corona

CONCEPT

- Tussen wal en schip: Een onderzoek naar de rol van corporaties bij de huisvesting van middeninkomens in de stadsregio Parkstad Limburg
- Veiligheidsanalyse gemeente Heerlen 2016-2019 en bijlage buurtcijfers 2026-2019
- Vrieheide allecijfers.nl 2020
- Vrieheide: Toonbeeld van de wederopbouw, 2016
- VSV meerjarenplan 2016-2020
- VSV meerjarenplan 2021-2025
- Wijkactieplan MSP 2008-2020, februari 2008
- Werkdocument notitie kernkwaliteiten en thema's: Omgevingsvisie gemeente Heerlen, januari 2020
- Werk in de Wijk, projectplan regiodeal 2020-2022
- MKBA Gezonde wijk, LPBL 2011
- MKBA Gebrookerbos, Neimed
- Gezonder op de basisschool: schoollunches en meer bewegen, RIVM 2020
- Toegankelijkheid voor mensen met een beperking, Rigo 2019
- Doorkijk in de maatschappelijke effecten van flexwonen, Ecorys 2018
- https://www.nprz.nl/

CONCEPT

Effectenschema Gezond, Sociaal & Veilig

Bron: Ex ante Impacttool gebiedsgerichte aanpak Leefbaarheid en Veiligheid

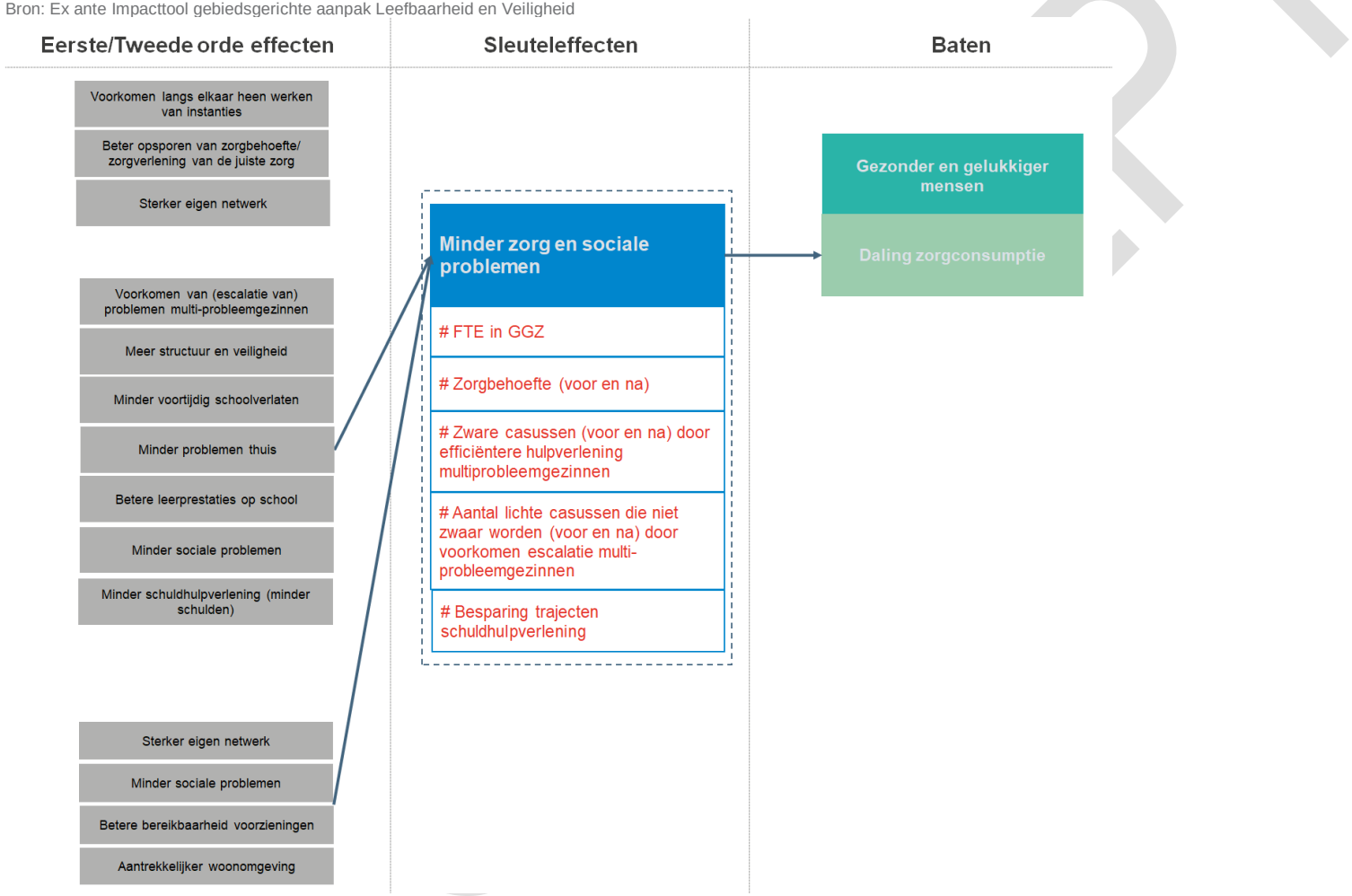

Effectenschema Onderwijs & Werk

Bron: Ex ante Impacttool gebiedsgerichte aanpak Leefbaarheid en Veiligheid

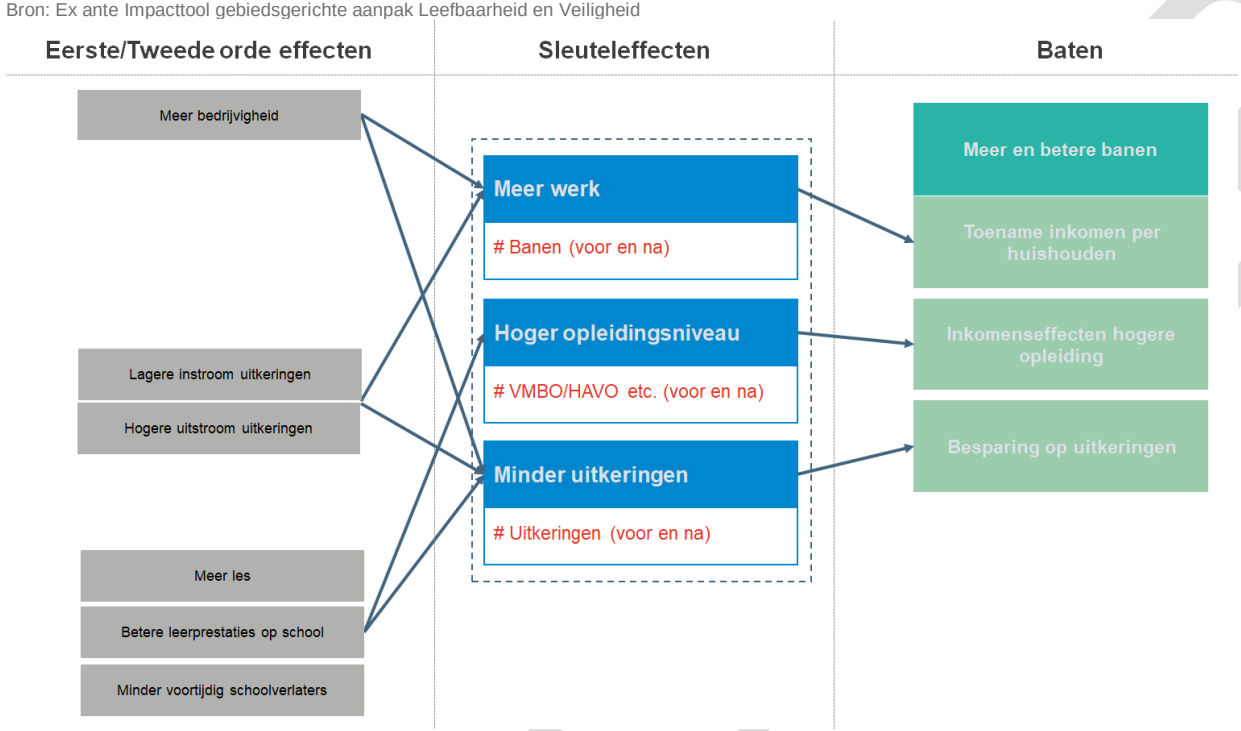

CONCEPT

Effectenschema Wonen & Ruimte

Bron: Ex ante Impacttool gebiedsgerichte aanpak Leefbaarheid en Veiligheid

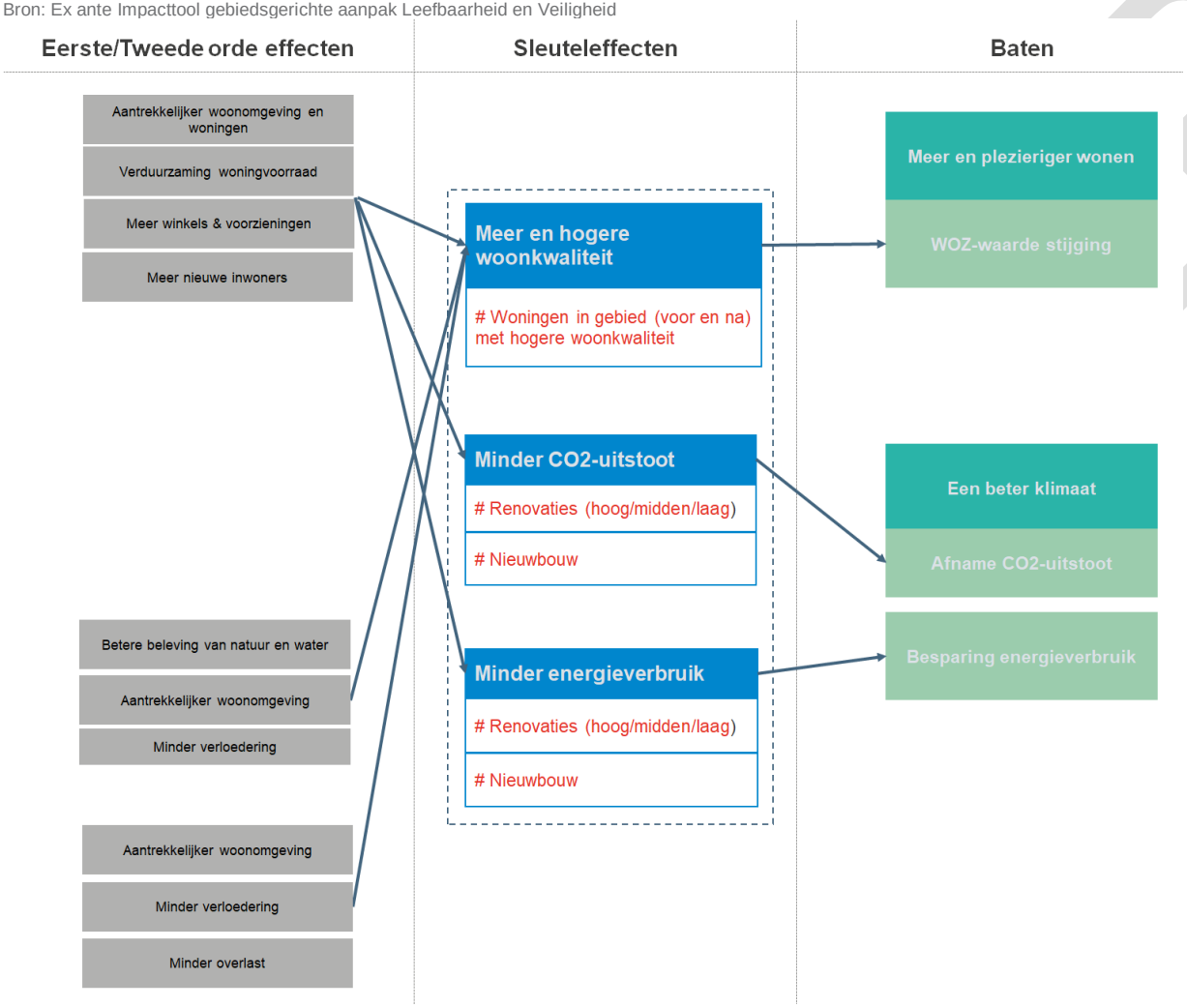

Gedetailleerde probleembomen per thema en overzicht van gebruikte data in aparte bijlage

CONCEPT

Gezond, sociaal & Veilig

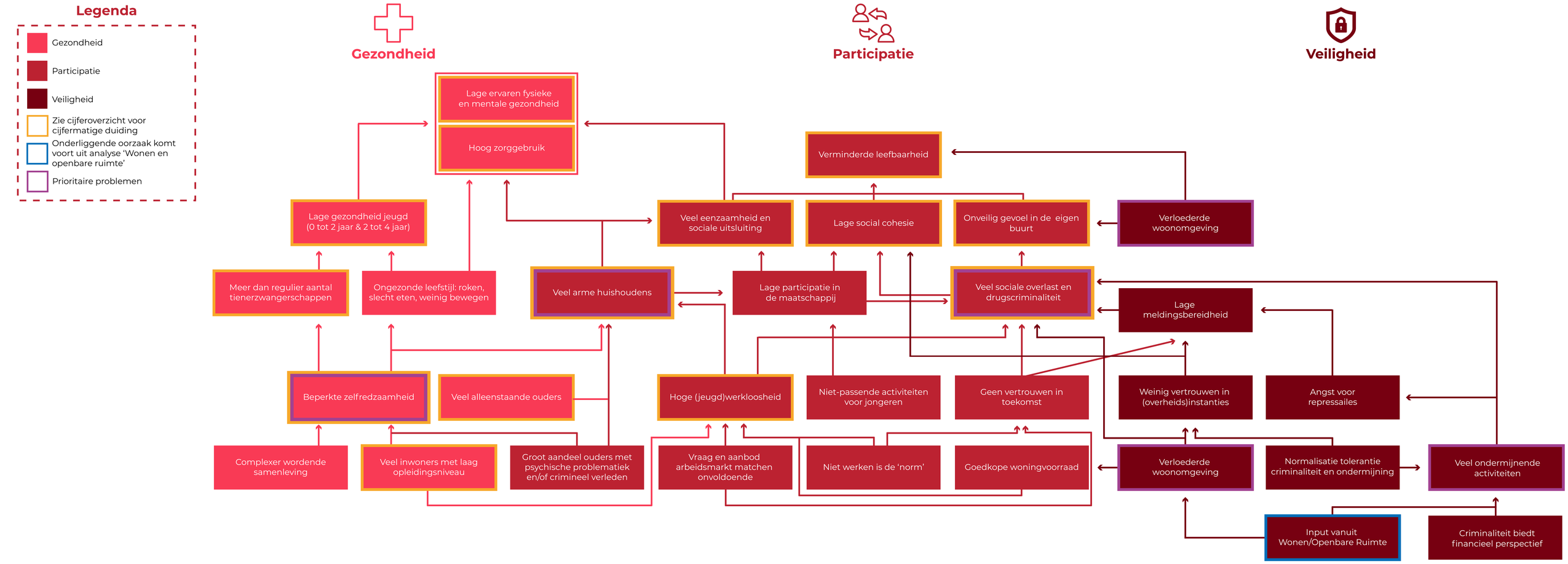

Onderwijs & Werk

Heerlen arbeidsmarkt
- 87.000 inwoners
- 5.630 bedrijven
- 54.600 banen

Heerlen werkgelegenheid
- Zorg (22%)
- Industrie (13%)
- Transport (11%)

Aanbod scholing
- HBO Zuyd in Heerlen (ICT, Zorg, Facility Management, Engineering/ Bouw)
- MBO in Heerlen (Logistiek, Dienstverlening, Zorg, IT/Techniek)

Legenda

- Onderwijs & jeugdwerkloosheid
- Vertrek uit de buurt & krimp
- Mismatch op de arbeidsmarkt
- Zie cijferoverzicht voor cijfermatige duiding
- Onderliggende oorzaak komt voort uit analyse 'Sociaal en Veiligheid'
- Onderliggende oorzaak komt voort uit analyse 'Wonen en openbare ruimte'
- Onderliggende oorzaak onvoldoende in beeld
- Nuance

Onderwijs & (jeugd)werkloosheid

Vertrek uit de buurt & krimp

Mismatch op de arbeidsmarkt

Lage inkomens in Vrieheide

Arbeidsparticipatie lager dan NL

Wegtrekken jonge gezinnen

Krappe arbeidsmarkt in de regio ICT, dienstverlening technische beroepen

Ouders die moeite hebben kind bij huiswerk / schoolwerk te helpen

Voortijdig schoolverlaten

Lagere schoolresultaten / lagere schoolresultaten / minder hoge opleiding of gebrek startkwalif catie

(minder) doorleren

Slechte arbeidsmarktpositie

Economische krimp / minder arbeidsaanbod

Mismatch op arbeidsmarkt

Weg naar werk/opleiding moeilijk te vinden

Ouders die NL taal niet voldoende machtig zijn

(minder) schoolmotivatie

(minder) arbeidsmotivatie

Bevolkingskrimp

Onvoldoende uitstroom van studies in ICT, dienstverlening en Technische beroepen in Heerlen

Vergrijzing

Vaardigheden en skills die minder goed aansluiten op de vraag op arbeidsmarkt

Arbeidsaanbod speelt slecht in op veranderende vraag van werkgevers

Ouders die moeite hebben kind voor huiswerk / schoolwerk te motiveren

Gedragsproblemen / deviant gedrag

Gevoel weinig kansen te hebben / geen vertrouwen in toekomst

Beperkte zelfredzaamheid/ Onprettige thuissituatie

Sociaal economisch status gezin

Slechte buurt (criminaliteit, vandalisme)

Lage kwaliteit sociaal en professioneel netwerk

Onderliggende oorzaak nog onvoldoende in beeld

Gebrek aan mogelijkheden tot omscholing

technologische ontwikkelingen (software/ techniek/ robotisering)

Nuance: cijfers laten zien dat kinderen met werkloze ouders evenveel kansen hebben in het onderwijs als kinderen met werkende ouders

Intergenerationale werkloosheid: mensen groeien op waar doorleren en werken niet de standaard is

Wonen & Openbare Ruimte

Rapportcijfer leefbaarheid eigen buurt:
7

Migratiesaldo Randstad totaal afgelopen 5 jaar:
187 (t.o.v. -156 Heerlen als geheel)

Legenda

- Fysieke staat woningen
- Leefbaarheid
- Infrastructuur & openbare ruimte
- Zie cijferoverzicht voor cijfermatige duiding
- Onderliggende oorzaak komt voort uit analyse 'Onderwijs en Arbeidsmarkt'
- Onderliggende oorzaak komt voort uit analyse 'Sociaal en Veiligheid'
- Onderliggende oorzaak onvoldoende in beeld
- Nuance

Fysieke Staat Woningen

- Woningen aantrekkelijk voor mensen met kleine beurs en/of lage maatschappelijke positie
- Waardedaling vastgoed
- Sociale spanningen
- Eenzijdige en verouderde woningvoorraad
- Slechte energiewaarden bestaande woningvoorraad
- Verpaupering/Verloedering
- Woningvoorraad onvoldoende levensloop/zorggeschikt
- Lage bereidheid tot onderhoud onder bewoners
- Woningen zijn in de basis van slechte kwaliteit
- Betaalbaarheid huurwoningen onder druk
- Meer ouderen wonen langer thuis
- Relatief lage bereidheid bewoners te investeren in duurzaamheid
- Lage investeringen in kwaliteit woningen (particuliere eigenaren en verhuurders)
- Mindere mate van trots op de wijk
- Cultuur (slecht voorbeeld doet volgen)
- Goedkope huurwoningen worden schaars
- Gewijzigd rijksbeleid rondom langer zelfstandig thuis wonen
- Vergrijzing
- Verdienmodel investeringen laag
- Onderliggende oorzaak onvoldoende in beeld
- Behoefte aan goedkope huurwoningen
- Hogere huurprijzen
- Minder f nanciële mogelijkheden bewoners
- Investeringen in duurzaamheid en levensloopbestendigheid
- Analyse Arbeidsmarkt

Leefbaarheid

- Overlastgevende kamerverhuur op geconcentreerde plekken
- Geluidsoverlast
- Overlast door jongeren
- Analyse veiligheid
- Nuance: onderstaande problemen worden niet als prioritair beschouwd
- Verouderingsociale voorzieningen (voornamelijk Vrisheide en Heksenberg)
- Versnippering aanbod sociale voorzieningen
- Bestaande voorzieningen voor jongeren en kinderen voldoen minder in behoefte en slaan onder druk
- Verandering vraag type sociale voorzieningen
- Nuance: bredere maatschappelijke ontwikkelingen (individualisering, technologische veranderingen)
- Analyse onderwijs
- Veranderende demograf sche samenstelling
- Wegtrekken jonge gezinnen
- Analyse onderwijs
- Onderliggende oorzaak onvoldoende in beeld (mogelijk gebrek aan voorzieningen en inrichting openbare ruimte)
- Lage cohesie
- Gevoel van onveiligheid
- Sociale isolatie
- Leegstand
- Sociale spanningen
- Analyse veiligheid
- Demograf sche krimp
- Hoge bevolkingsdichtheid
- Relatief hoge woningdichtheid
- Vergrijzing

Intrastructuur & Openbare Ruimte

- Ontbreken juiste buurtrecreatie/verblijfsgebied: horeca en retail vastgoed, verblijfsgebied, programmering
- Veranderende vraag type buurtrecreatie/verblijfsgebied
- Openbare ruimte minder aantrekkelijk en toegankelijk
- Lage uitstraling openbare ruimte
- Geluidsoverlast
- Verkeersdrukte
- Hard rijden in de buurt
- Water- en hitteoverlast
- Slechte staat voetpaden
- Slechte kwaliteit groenvoorziening
- Nuance: maatschappelijke verandering in omgang met groen, niet alles wordt langer door iedereen gezien als onkruid
- Bevoorens gebruiken nog steeds auto ipv OV om naar voorzieningen te komen
- Extensief onderhoud
- Geen verbondenheid tussen groengebieden
- Geen duidelijke (hoofd)wegen structuur (Hoensbroek)
- Weinig parkeerruimte
- Mismatch mobiliteitsknooppunten en voorzieningenlocaties
- Hitte overlast (ernst, effect en verdere onderliggende oorzaken onvoldoende in beeld)
- Stedenbouwkundige opzet Heerlen-Noord

Gebiedsgerichte aanpak
Leefbaarheid en Veiligheid

Heerlen-Noord

Vertrekpunt in cijfers

Leefgebied	Doel	Indicator	Waarde					Jaar	Bron
			Noord	Zuid	Heerlen	Limburg	NL		
Gezond-Sociaal-Veilig	Gezonder zijn	Aandeel dat eigen gezondheid als goed/zeer goed ervaart	59%	68%	64%	72%	76%	2018	O&S
	Meer meedoen met anderen	Sociale cohesie (lage score=lage cohesie)	5,2	6,0	5,6	6,3	6,3	2019	O&S
	Veiliger voelen	Aandeel inwoners dat zich onveilig voelt in de eigen buurt	33%	28%	30%	18%	14%	2019	CBS
			Noord	Zuid	Heerlen	Limburg	NL		
Onderwijs-Werk	Beter opgeleid	Aandeel 15 t/m 74 jarigen met laag opleidingsniveau	45%	28%	39%	34%	29%	2018	CBS
	Minder armoede	Aandeel huishoudens met een laag inkomen	57%	50%	54%	42%	20%	2019	O&S
	Meer mensen aan het werk	Aandeel 15 t/m 74 jarigen met als voornaamste inkomensbron inkomen uit arbeid of eigen onderneming	51%	55%	53%	59%	60%	2019	CBS
			Noord	Zuid	Heerlen	Limburg	NL		
Wonen-Ruimte	Meer duurzame, levensloopbestendige en toegankelijke woningen	Gemiddelde WOZ-waarde woning	131k	178k	148k	215k	270k	2020	CBS
		Aandeel label A t/m B op de woningmarkt	21%	27%	24%	36%	42%	2020	O&S
	Aantrekkelijkere woon- en leefomgeving	Rapportcijfer over de woon- en leefomgeving	5,5	6,0	5,7	6,1	6,4	2019	O&S

Bron: Gemeente Heerlen, Onderzoek en Statistiek